

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ระบอบประชาธิปไตยยึดถือหลักแห่งอำนาจอธิปไตยของปวงชนเป็นเสมือนหัวใจของระบอบการเมือง กล่าวคือ ประชาชนเท่านั้นที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยที่แท้จริง ประชาชนแสดงออกซึ่งการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย โดยการใช้สิทธิในการกำหนดตัวผู้ปกครองโดยผ่านกระบวนการเลือกตั้ง (Election Process) กระบวนการเลือกตั้งจึงเป็นกลไกสำคัญในการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้พิจารณาเลือกสรรคู่แข่งทางการเมืองให้เข้ามารับผิดชอบหน้าที่ในการปกครองรัฐ การแสดงออกซึ่งการเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยสามารถกระทำได้ทั้งการเลือกตั้งผู้แทนให้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และการถอดถอนออกจากตำแหน่งทางการเมือง การเลือกตั้งจึงนับว่าเป็นกลไกสำคัญในการเลือกสรรผู้นำหรือผู้ปกครองที่มีความสามารถและมีคุณธรรม ดังนั้นผู้ที่ประสงค์จะเสนอตัวเข้าแข่งขันเลือกตั้งเป็นผู้นำทางการเมืองจึงต้องเป็นผู้มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของประชาชน จะต้องมีความสามารถในการเสนอทางเลือกเพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม จะต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตต่อคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชนในการเสนอตัวเข้าแข่งขัน อีกทั้งจะต้องทำให้ประชาชนเชื่อว่านอกจากเป็นผู้มีความรู้ความสามารถแล้ว ยังเป็นผู้ที่มีคุณธรรมเหมาะสมที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีของสังคมอีกด้วย กระบวนการนี้เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้พิจารณาเปรียบเทียบคู่แข่งกันเพื่อให้มั่นใจว่าจะเลือกได้บุคคลที่เหมาะสมที่สุด (สมบัติ ธีรารัตน์วงศ์. 2547 : 220 – 221)

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยสมัยปัจจุบัน หลักการที่มีความสำคัญประการหนึ่งที่จะส่งเสริมรูปแบบการปกครองแบบนี้ก็คือ หลักการที่จะทำให้เกิดระบบที่จะ

ส่งเสริมให้ประชาชนธรรมดาเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองให้มากที่สุด (Brich. 2001 : 104 ; อ้างถึงใน ณิชชาภัทร อุ๋นตรงจิตร. 2552 : 170)

ความสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองขึ้นอยู่กับปัจจัยที่สำคัญคือ รูปแบบการปกครอง กล่าวคือ หากเป็นระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย พฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนทั้งระดับชาติและระดับท้องถิ่นจะมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ตั้งแต่การคัดเลือกผู้แทนเข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารประเทศ บริหารกิจการสาธารณะของท้องถิ่น การแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในลักษณะต่างๆ เช่น การพูดคุยกันทางการเมือง การเขียนบทความหรือจดหมายแสดงความคิดเห็นทางหนังสือพิมพ์ การร่วมแสดงความคิดเห็นในรายการสนทนาการเมืองทางโทรทัศน์ หรือการรวมตัวประท้วงในรูปของกลุ่มผลประโยชน์ และการแสดงทัศนคติทางการเมืองของประชาชน โดยการออกแบบสอบถาม (poll) ความคิดเห็นต่อการดำเนินนโยบายสาธารณะของรัฐ ซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมที่เป็นระบบระเบียบเป็นวิทยาศาสตร์มากขึ้น ซึ่งการมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองระดับท้องถิ่น กระทำผ่านการใช้สิทธิเลือกตั้งหรือลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้บริหารระดับท้องถิ่น การช่วยรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งระดับท้องถิ่น การแสดงความคิดเห็น ตรวจสอบติดตาม การทำงานของผู้บริหาร ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การชุมนุมประท้วงคัดค้านเรียกร้องหรือสนับสนุนต่อนโยบายการทำงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (จันทนา สุทธิจารี. 2544 : 410 - 415)

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมีรูปแบบการแสดงออก ดังนี้ 1. การแสดงความสนใจต่อกิจกรรมทางการเมือง 2. การใช้สิทธิเลือกตั้ง 3. การริเริ่มประเด็นพูดคุยทางการเมือง 4. การชักจูงผู้อื่นให้เลือกตั้งผู้ที่ตนสนับสนุน 5. การติดกระดุมหรือสติ๊กเกอร์เพื่อแสดงการสนับสนุน 6. การติดต่อกับนักการเมืองหรือผู้นำทางการเมือง 7. การบริจาคเงินสนับสนุนทางการเมือง 8. การร่วมประชุมทางการเมืองหรือชุมนุมทางการเมือง 9. การร่วมรณรงค์ทางการเมือง 10. การเป็นสมาชิกสำคัญของพรรคการเมือง 11. การร่วมประชุมแกนนำของพรรค 12. การร่วมระดมทุน 13. การเสนอตัวเป็นคู่แข่งทางการเมือง และ 14. การดำรงตำแหน่งทางการเมือง (สมบัติ ชำรงธัญวงศ์. 2547 : 387 – 393)

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง มีหน้าที่จัดการบริหารสาธารณะให้กับประชาชนในท้องที่โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน การส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจถึงบทบาทหน้าที่ของตนตามหลักประชาธิปไตยย่อมมีความสำคัญเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับท้องถิ่น อันจะนำไปสู่การพัฒนาาระบบประชาธิปไตยในระดับชาติต่อไป

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในระดับท้องถิ่น มีรูปแบบดังนี้

1. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
2. การร่วมกิจกรรม การเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมือง และการรณรงค์หาเสียง
3. การจัดตั้งและร่วมกลุ่มทางการเมือง
4. การติดต่อกับผู้เกี่ยวข้องทางการเมืองและการบริหาร
5. การร่วมกิจกรรมในชุมชน
6. การประพวง และ
7. การควบคุมตรวจสอบการบริหาร (ชลัช จงสืบพันธ์. 2546 : 338 – 341)

จากการเลือกตั้งที่ผ่านมาองค์การบริหารส่วนตำบลคงครั้งใหญ่ได้มีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองดังนี้ 1. การใช้สิทธิเลือกตั้ง 2. การรณรงค์หาเสียง 3. การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคงครั้งใหญ่ ทั้ง 3 ด้านนี้มีความสำคัญต่อประชาชนเพราะถ้าหากประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองมากหมายความว่าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจกระบวนการทางการเมืองและผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับตนเองและสังคม แต่ถ้าหากประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมืองน้อยแสดงว่าประชาชนยังขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และไม่ให้ความสำคัญในการจัดกิจกรรมทางการเมืองในแต่ละครั้ง จากการเลือกตั้งที่ผ่านมาภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคงครั้งใหญ่ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด เมื่อวันที่ 24 กันยายน 2551 โดยจำนวนผู้มีสิทธิทั้งหมดจำนวน 4,213 คน ผู้มาใช้สิทธิ 2,695 คน คิดเป็นร้อยละ 63.97 % แต่นอกจากการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งแล้ว การมีส่วนร่วมในด้านการรณรงค์ในการเลือกตั้งและการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองก็มีความสำคัญเช่นเดียวกัน

ผู้ศึกษาจึงมีความสนใจในการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคงครั้งใหญ่ในด้านการใช้สิทธิเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์หาเสียง

และด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ตลอดจนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผลที่เกิดจากการศึกษาในครั้งนี้จะนำไปปรับปรุงแก้ไขให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคงครั้งใหญ่ รวมทั้งการสร้างแนวคิดใหม่ ๆ ให้ประชาชนได้ทราบถึงบทบาทหน้าที่ในการเป็นพลเมืองอย่างแท้จริง รวมถึงการให้ตระหนักถึงผลประโยชน์ที่ได้รับในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในแต่ละครั้ง เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคงครั้งใหญ่ต่อไป

คำถามการศึกษา

1. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคงครั้งใหญ่ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับใด
2. ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคงครั้งใหญ่ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ แตกต่างกันหรือไม่
3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคงครั้งใหญ่ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด มีอะไรบ้าง

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคงครั้งใหญ่ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคงครั้งใหญ่ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคงครั้งใหญ่ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

สมมุติฐานการศึกษา

ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคงครั้งใหญ่ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ มีความแตกต่างกัน

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษครั้งนี้ผู้ศึกษากำหนดขอบเขตในการศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้ศึกษามุ่งที่จะศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคงครั้งใหญ่ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด โดยศึกษาประเด็นหลัก 3 ด้าน ดังนี้

- 1.1 ด้านการเลือกตั้ง
- 1.2 ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
- 1.3 ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร คือ ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคงครั้งใหญ่ ที่มีสิทธิเลือกตั้งอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป จำนวน 4,441 คน

(สำนักงานบริหารการทะเบียน. 2553 : 1)

2.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคงครั้งใหญ่ ที่มีสิทธิเลือกตั้งอายุตั้งแต่ 18 ปีบริบูรณ์ขึ้นไป จำนวน 4,441 คน ได้มาโดยวิธีการคำนวณจากกลุ่มประชากรตามสูตรของ ทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) จำนวน 367 คน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ เขตองค์การบริหารส่วนตำบลคงครั้งใหญ่ อำเภอกะทวยวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการศึกษา

ระหว่างเดือนมกราคม – มิถุนายน 2554

5. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษามีดังนี้

ตัวแปรต้น (Independent variables) ข้อมูลทั่วไปของหัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนหัวหน้าครัวเรือน ที่มีชื่อตามทะเบียนราษฎรที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลคงครั้งใหญ่ อำเภอกะทวยวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกดังนี้

เพศ

อายุ

ระดับการศึกษา

อาชีพ

ตัวแปรตาม (Dependent variables) ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคงครั้งใหญ่ อำเภอกะทวยวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการเลือกตั้ง
2. ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง
3. ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง

นิยามศัพท์เฉพาะ

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคงครั้งใหญ่ อำเภอกะทวยวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ในด้านการเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง

ประชาชน หมายถึง ผู้มีสิทธิเลือกตั้งอายุตั้งแต่ 18 บริบูรณ์ขึ้นไป ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลครั้งใหญ่ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์การปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งตามพระราชบัญญัติสภาพตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ในการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง องค์การบริหารส่วนตำบลครั้งใหญ่ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด

การเลือกตั้ง หมายถึง กระบวนการแสดงออกถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในการใช้อำนาจอธิปไตยเพื่อเลือกผู้แทนที่มีอุดมการณ์และนโยบายสอดคล้องกับความต้องการของตน เพื่อบริหารประเทศ ประกอบด้วย การไปใช้สิทธิทุกครั้งในการจัดกิจกรรมเลือกตั้งในหมู่บ้าน การสนใจลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นตัวแทนของหมู่บ้าน การจัดอบรมให้ความรู้เรื่องการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การชักจูงประชาชนให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การแก้ไขปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงของประชาชน การแก้ไขปัญหาการจัดการเลือกตั้ง และการดำเนินงานจัดการเลือกตั้ง

การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง หมายถึง ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งใหญ่ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ร่วมกิจกรรมการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ประกอบด้วย การแจกใบปลิว การแจกเอกสารหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้ง การติดป้ายประชาสัมพันธ์ การช่วยวางแผนหาเสียงเลือกตั้ง การช่วยหาเสียงสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง การเชิญชวนประชาชนให้มารับฟังการปราศรัยหาเสียงเลือกตั้ง การเข้าร่วมรับฟังการปราศรัยของผู้สมัครรับเลือกตั้ง การปราศรัยช่วยผู้สมัครรับเลือกตั้ง การชักชวนให้ประชาชนไปลงคะแนนตามความสมัครใจ และการแก้ไขปัญหาการหาเสียงที่ทุจริต

การรับรู้ข่าวสารทางการเมือง หมายถึง ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งใหญ่ อำเภอเกษตรวิสัย จังหวัดร้อยเอ็ด ได้มีการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง มีลักษณะดังต่อไปนี้คือ การติดตามอ่านหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับการเมือง การดูโทรทัศน์ การฟังวิทยุ การพูดคุย การถกเถียงปัญหาทางการเมือง การเข้ารับการอบรมความรู้ทางการเมือง และหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้าน

ประโยชน์การศึกษา

ผลจากการศึกษาการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งใหญ่ อำเภอกะทู้ จังหวัดภูเก็ต ในครั้งนี้ทำให้ทราบระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในด้านของการเลือกตั้ง ด้านการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง และด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง รวมทั้งข้อเสนอแนะ ของประชาชน เพื่อที่จะนำไปเป็นข้อมูลในการส่งเสริมให้ประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งใหญ่ มีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY